

การวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผล
ต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา*
STRATEGIES AFFECT THE EFFECTIVENESS OF SONGKHLA
PROVINCIAL ADMINISTRATION ORGANIZATION NAME RATCHAPONG
CHOOKAEW

รัชพงศ์ ชูแก้ว¹, กานดา ผรณเกียรติ² และ เบญยาศิริ งามสาอาด³
Ratchapong Chookaew¹, Kanda Pharonkiet² and Benyasiri Ngamsaad³

¹⁻³มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻³Pathumthani University, Thailand

Corresponding Author's Email: Bsganuwat@montfort.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา 2) วิเคราะห์การวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์ของกลไกแมนกอร์ตอน และรอสกอร์ตอน การมีส่วนร่วมของประชาชนของ Cohen and Upholf ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประเภทของการวิจัยเป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานวิธี ประชากร คือ ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดสงขลา จำนวน 996,055 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาใน จังหวัดสงขลา จำนวน 333 คน โดยได้มาจากวิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครซซี่และมอร์แกนและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยอาศัยสัดส่วน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของอำเภอในจังหวัดสงขลา จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เป็นชนิดการสัมภาษณ์เจาะลึก สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

* Received 15 August 2024; Revised 27 September 2024; Accepted 22 September 2024

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับระดับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
2. การวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 6.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ด้านสาธารณูปโภคชุมชน ด้านการประกอบอาชีพและด้านเศรษฐกิจของชุมชนด้วย ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรจัดให้มีอาสาสมัคร เวย์ยาม ด้านการบริการสาธารณสุขชุมชน และด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: การวางแผนยุทธศาสตร์, ประสิทธิภาพ, องค์การบริหารส่วนจังหวัด

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) The level of people's opinions towards strategic planning of Songkhla Provincial Administrative Organization 2) The level of effectiveness of the Songkhla Provincial Administrative Organization and 3) Strategic that affects the effectiveness of the Songkhla Provincial Administrative Organization. The sample group used in quantitative research is 333 voters with domicile in Songkhla province, while the samples used in qualitative research were The top executives of the district in Songkhla Province were 16 people. The tools used in the study were: questionnaire for quantitative research and In-dept interviews data were then analyzed by means, standard deviation and multiple regression analysis.

The results were as follows:

1. The overall effectiveness level of Songkhla Provincial Administrative Organization is at a high level.

2. Strategic planning and public participation have an effect on the effectiveness of Songkhla Provincial Administrative Organization by 6.3 percent, which is statistically significant at the .05 level.

3. The guidelines for developing the effectiveness of Songkhla Provincial Administrative Organization include community utilities, occupations, and community economy. In terms of disaster prevention and mitigation, volunteers should be provided for duty, community public health services, and natural resources and environmental development.

Keywords: Strategies, Effectiveness, Provincial Administrative Organization

บทนำ

การจัดรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงแก้ไขและวิวัฒนาการตามลำดับ โดยจัดให้มีสภาจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2476 ตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ฐานะของสภาจังหวัด ขณะนั้น มีลักษณะเป็นองค์กรแทนประชาชน ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแนะนำแก่คณะกรรมการจังหวัด ยังมีได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 ขึ้น โดยมีความประสงค์ที่จะแยกกฎหมายเกี่ยวกับสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะสำหรับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ นั้น ยังมิได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะและบทบาทของสภาจังหวัดไปจากเดิม กล่าวคือ สภาจังหวัดยังคงทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของคณะกรรมการจังหวัดเท่านั้น จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบบริหารราชการส่วนจังหวัดของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ โดยตรงแทนคณะกรรมการจังหวัดเดิม โดยผลแห่งพระราชบัญญัติฯ นี้ ทำให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภา ที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด (สำนักงานกฤษฎีกา, 2554: 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยการวางแผนยุทธศาสตร์ถือเป็นกระบวนการ

สำคัญในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้แผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น และเพิ่มความรู้สึกเป็นเจ้าของและการยอมรับในแผนงานและโครงการต่างๆ ขององค์กร (Cohen & Uphoff, 1980)

จากการศึกษาของนักวิชาการหลายท่าน พบว่า การวางแผนยุทธศาสตร์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กร โดยองค์ประกอบของการวางแผนยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เช่น การกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มีผลต่อประสิทธิผลขององค์กร (Bryson, 2001; Poister & Streib, 2005)

ดังนั้น การศึกษาผลของการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา จะช่วยให้เข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร และนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (แหล่งอ้างอิง: Cohen & Uphoff, 1980; Bryson, 2001; Poister & Streib, 2005; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552)

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่จะทำการศึกษาการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาว่ามีปัจจัยการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนใดบ้างที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลจะพัฒนาการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
2. เพื่อวิเคราะห์การวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

สมมติฐานการวิจัย

1. การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านการกำหนดปรัชญาความเชื่อขององค์กร มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
2. การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์องค์กร มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
3. การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านการกำหนดพันธกิจ มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
4. การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านการกำหนดนโยบาย มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
5. การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
6. การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
7. การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
8. การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
9. การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านการกำหนดแผนปฏิบัติการ มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
10. การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการตัดสินใจ มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
11. การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการปฏิบัติการ มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
12. การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านผลประโยชน์ มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
13. การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการประเมินผล มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชน ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาใน จังหวัดสงขลา จำนวน 16 อำเภอ 127 ตำบล ประชาชน จำนวน 996,055 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสงขลา, 2562)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาใน จังหวัดสงขลา จำนวน 16 อำเภอ 127 ตำบล ซึ่งผู้วิจัยใช้คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970:608) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือ ยอมรับให้ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยอาศัยสัดส่วน ได้ กลุ่มตัวอย่าง 384 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ นายอำเภอซึ่งเป็นผู้บริหาร ระดับสูงของแต่ละอำเภอในจังหวัดสงขลา จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา เพื่อทำการศึกษาแบบเจาะลึกต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ในการวิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบรายการ (check list) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเป็น แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่ อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์ 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) การกำหนดปรัชญาความเชื่อขององค์กร 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร 3) การกำหนด พันธกิจ 4) การกำหนดนโยบาย 5) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก 6) การวิเคราะห์

สิ่งแวดล้อมภายใน 7) การกำหนดวัตถุประสงค์ 8) การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก 9) การกำหนดแผนปฏิบัติการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสาธารณูปโภค 2) ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 3) ด้านการบริการสาธารณสุข 4) ด้านการประกอบอาชีพ 5) ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 6) ด้านเศรษฐกิจ โดยกำหนดเกณฑ์และความหมายของคำถาม ดังนี้

การสร้างและทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรศึกษา

3. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างขึ้น และได้รับการพิจารณาตรวจสอบขั้นต้นจากคณะกรรมการผู้ควบคุมการสอบเค้าโครงคุณวุฒิพนธ์

4. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมการสอบเค้าโครงคุณวุฒิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ไม่น้อยกว่า 0.50 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1971: 160) เพื่อการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสำรวจตัวอย่างซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

6. เตรียมแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อสำรวจตัวอย่าง

7. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขมาจากการสำรวจใช้ทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1971: 160)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจตัวอย่างเมื่อเดือน กันยายน พ.ศ. 2562 โดยได้ใช้แบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาจากทางมหาวิทยาลัยปทุมธานี
2. ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งอธิบายแบบสอบถาม พร้อมทั้งรับแบบสอบถามกลับคืนเมื่อกรอกเสร็จ
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์จำนวน 384 ชุด เพื่อทำการประมวลผลและวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษา “การวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ” ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่(frequency) และร้อยละ(Percentage)

ตอนที่ 2 การวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ

ตอนที่ 4 การวางแผนยุทธศาสตร์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) แบบใส่ตัวแปรอิสระทุกตัวเข้าไปในสมการถดถอยโดยวิธีการคัดเลือกเข้า

ตอนที่ 5 สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวม

ประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา	ระดับประสิทธิผล			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านสาธารณูปโภคชุมชน	4.09	.49	มาก	2
2. ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	4.11	.43	มาก	1
3. ด้านการบริการสาธารณสุขชุมชน	4.09	.47	มาก	2
4. ด้านการประกอบอาชีพ	4.05	.48	มาก	5
5. ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.06	.45	มาก	4
6. ด้านเศรษฐกิจ	4.04	.40	มาก	6
ภาพรวม	4.07	.27	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃
X ₁	1.000												
X ₂	.320*	1.000											
X ₃	.379*	.397*	1.000										
X ₄	.416*	.623*	.122	1.000									
X ₅	.584*	.476*	.223	.176	1.000								
X ₆	.342*	.146	.346	.213*	.828*	1.000							
X ₇	.204	.342*	.146	.346	.213*	.828*	1.000						
X ₈	.229	.285	.429*	.384	.126	-.096	-.013	1.000					
X ₉	.218	.165	.477*	.275*	.595*	.470*	.473*	.388*	1.000				
X ₁₀	.545*	.591*	.611*	.564*	.486*	.430*	.651*	.540*	.743*	1.000			
X ₁₁	.599*	.650*	.691*	.689*	.609*	.730*	.741*	.727*	.623*	.565*	1.000		
X ₁₂	.502*	.663*	.676*	.601*	.564*	.465*	.275*	.599*	.650*	.691*	.689*	1.000	
X ₁₃	.669*	.744*	.800*	.706*	.786*	.545*	.591*	.611*	.564*	.486*	.430*	.651*	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 วิเคราะห์การวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา พบว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 6.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีดังนี้

แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ต้องดำเนินการ ดังนี้ ด้านสาธารณสุขปศุชุมชน ฝ่ายบริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลด้านแสงสว่างทางเดินให้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการพัฒนาในด้าน การประกอบอาชีพและด้าน เศรษฐกิจของชุมชนด้วย ในแง่ของการสนับสนุนให้มีตลาดในรูปแบบถนนคนเดิน ด้านการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรจัดให้มีอาสาสมัคร เเวรยาม ทำหน้าที่ในการดูแลรักษา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ด้านการบริการสาธารณสุขชุมชน ควรจัดให้ มีการบริการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ เช่น ไข้เลือดออก ไข้หวัดนกโรคพิษสุนัขบ้าโรค เอดส์ ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ตามธรรมชาติ

อภิปรายผล

1. ระดับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีการบริหารงานด้านสาธารณสุข ภูมิชน ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการบริการสาธารณสุขชุมชน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารณ์ธรณ เกิดผา และปรียานุช พรหมภาสิต (2560) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. วิเคราะห์การวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา พบว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 6.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของธนิตร ยืนยง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ต้องดำเนินการดังนี้ ด้านสาธารณสุข ภูมิชน ฝ่ายบริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลด้านแสงสว่างทางเดินให้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการพัฒนาในด้าน การประกอบอาชีพและด้านเศรษฐกิจของชุมชนด้วย ในแง่ของการสนับสนุนให้มีตลาดในรูปแบบถนนคนเดิน ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรจัดให้มีอาสาสมัคร เวย์ยาม ทำหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ด้านการบริการสาธารณสุขชุมชน ควรจัดให้มีการบริการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ เช่น ไข้เลือดออก ไข้หวัดนกโรคพิษสุนัขบ้าโรคเอ็ดส์ ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ตามธรรมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินต กานต์ สุธรรมดี (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัด

ชัยภูมิ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาระบบการสนับสนุนจากการเมืองระดับชาติ และ (2) การเพิ่มแรงกดดันทางการเมืองจากภาคประชาชน ซึ่งทั้งสองประการมุ่งเน้นการส่งเสริมและผลักดันในเรื่อง การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น การพัฒนาความเป็นเอกภาพของบุคลากร และการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานเน้นการมีส่วนร่วม

องค์ความรู้ใหม่

การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก องค์ความรู้จากงานวิจัยยืนยันแนวคิดว่าการกำหนดทางเลือกของแต่ละวัตถุประสงค์หลายๆ ทางเลือก การวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์หลักขององค์กร ยุทธศาสตร์ทางเลือกมีความสอดคล้องกับอุปสรรคโอกาสขององค์กร ยุทธศาสตร์ทางเลือกมีความสอดคล้องกับจุดอ่อน จุดแข็งขององค์กร ยุทธศาสตร์ทางเลือกมีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์พันธกิจขององค์กร

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ องค์ความรู้จากงานวิจัยยืนยันแนวคิดว่าการให้ความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมทำให้กระบวนการทำงานเอื้อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ประชาชนได้มีบทบาทต่อการร่วมพัฒนาท้องถิ่น ร่วมปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมในชุมชนนั้นช่วยให้ประชาชนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน การพัฒนาทักษะการประสานงาน การร่วมรักษาผลประโยชน์ของชุมชนจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนได้มีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระดับระดับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. วิเคราะห์การวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา พบว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ

การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 6.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ต้องดำเนินการดังนี้ ด้านสาธารณูปโภคชุมชน ฝ่ายบริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลด้านแสงสว่างทางเดินให้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการพัฒนาในด้าน การประกอบอาชีพและด้านเศรษฐกิจของชุมชนด้วย ในแง่ของการสนับสนุนให้มีตลาดในรูปแบบถนนคนเดิน ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรจัดให้มีอาสาสมัคร เเวรยาม ทำหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ด้านการบริการสาธารณสุขชุมชน ควรจัดให้มีการบริการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ เช่น ไข่เลือดออก ใช้หวัดนกโรคพิษสุนัขบ้าโรคเอดส์ ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ตามธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่าการกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือกและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชนมีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกระบวนการ กำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือกขององค์กรอย่างเป็นระบบและมี ประสิทธิภาพ โดยเปิดให้บุคลากรและภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์ที่ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของประชาชน

2. ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การวางแผน และการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กร โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและยอมรับในผล การดำเนินงานขององค์กร

3. กำหนดนโยบายในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และ ผลการดำเนินงานขององค์กรต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการรับรู้และ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วม กับองค์กรมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรจัดให้มีกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เป็นระบบ โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือกที่เหมาะสม

2. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์ การวางแผนโครงการ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลโครงการ เพื่อสร้างการยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานขององค์กร

3. จัดให้มีช่องทางและกลไกในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น เป็นต้น เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้อย่างแท้จริง

4. พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในด้านการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วม ของประชาชน โดยการจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ทักษะที่จำเป็น เพื่อให้มีความพร้อม ในการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะดังกล่าว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเรื่องตัวแปร

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร การบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นต้น เพื่อให้ได้ องค์ความรู้ที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ศึกษาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรการวางแผนยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วม ของประชาชน เพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กรได้อย่าง ลึกซึ้งมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเรื่องประชากร

1. ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่นๆ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาและสามารถสรุปผล ได้ในวงกว้าง

2. ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ต่างๆ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะเรื่องเทคนิควิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ใช้เทคนิควิจัยเชิงปริมาณมากขึ้น เช่น การสร้างสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อประสิทธิผลองค์กร ได้อย่างละเอียดและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น
2. ผสมผสานเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพอื่นๆ เช่น การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและหลากหลายมุมมองมากขึ้น
3. ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบใหม่ๆ เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา แบบโครงสร้างเชิงเหตุผล เพื่อค้นหาสาเหตุแท้จริง หรือที่มาของปรากฏการณ์ที่ศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จินตกานต์ สุธรรมดี. (2563). แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครอง และนวัตกรรมท้องถิ่น, 4(1) : 131-142.
- ธนิศร ยืนยง (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก. วารสาร มหาคุฬานาครทรรศน์, 5(2) : 119-135.
- วิภาวรรณ เกิดผา และปรียานุช พรหมภาสิต. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบล จังหวัดกำแพงเพชร. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสงขลา. (2562). ข้อมูลสารสนเทศจังหวัดสงขลา. สงขลา: สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสงขลา.
- สำนักงานพระราชกฤษฎีกา. (2554). พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระราชกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- Bryson, John M. (1995). Strategic Planning for Public and Nonprofit Organization: A Guide to Strengthening Organization Achievement. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1980). "Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity Through Specialty," *World Development*, 8(3), 19.

Cronbach, L.J. (1971). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed. New York: Harper Collins.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607 – 610.